

**HAK - ADALET - ÖZGÜRLÜK
MEŞRUIYET
KAVRAMSAL ANALİZ**

Av. Muharrem BALCI

KAVRAMLAR VE KURUMLAR

- Tüm hukuk kavramları, aynı zamanda istisnasız Kur'an-ın da kavramlarıdır.
- Kainatın yaratıcısı Allah'ın son sözü söylediği yerde, insanların sadece ilahi vahye teslim olmak zorunluluğu vardır.
- Tüm hukuk sistemleri ilahi hukuk sistemine ve kurumlarına yönelmektedir.
 - Tahkim, Arabuluculuk ve Uzlaştırma

TARİHİ KESİT

- 1960'lara kadar 'kendi hukukuna malik olma' anlamında çok az bilgi ve deneyim vardı.
- 40 – 50 yıllık baskı ve sindirme.
- Yüzünü Batı'ya dönmüş modernist ulus devlet,
- Özkaynaklarımızdan hukuk üretme imkânı vermemiştir.
- 80'li ve sonrası yıllarda ise tam bir konformizm hastalığına bulaştırıldık (Özalizm).

‘Bir Zamanlar Adanmıştık Hepimiz’

“Özellikle 1980 İhtilâli ile birlikte kurulan la’yüs’el saltanat, ‘halkın iyiliği’ için silahları topladı, elleri kırdı ve kanı durdurdu. Kendi himmete muhtaç ilkelere kanunlar yaptı. Tonton bir adam, hepimize ‘orta direk’ olduğumuzu öğretti. Artık yabancı sigaraları ve paraları rahatça edinebilme özgürlüğüne kavuşmuştuk. Dış borç ve kredi itibarımız yükseldiği günlerde piyasalarda yaşanan genel canlanma sebebiyle, hakkı tanımlayan ve kapsamını genişleten birçok kavram gündemimizden temizledik. Yerine, dış pazarlardan diksiyonu güzel –ama na’mahrem eli değmiş– nice kavram ithal ettik. Kiminin içini temizledik, doldurduk; kimini karıştırdık, bulaştırdık; kimini de uzlaştırıp barıştırdık. Liberal olduk, demokrat olduk, geleneği, modernist postmodernist olduk. Artık nihayet, ilim için ilim; para için para, sanat için sanat yapmanın yüksek kültürüne erişmiş bulunuyoruz.”

(Hidayet, Şefkatli TUKSAL)

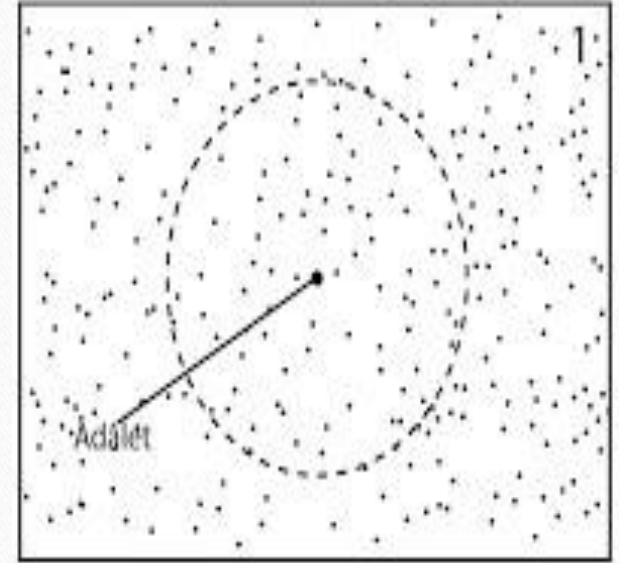
HUKUK TOPLUMU HUKUK DEVLETİ

- Hukuk kuralları,
 - fitrata ve evrensel değerlere aykırı olmayan,
 - etkili bir biçimde herkese eşit uygulanabilen bir hukuk düzeninde,
 - bu düzenin gerektirdiği tüm koşulları öngörebilen bir hukuk toplumu içinde gerçekleştirilebilir.
- Böyle bir toplumda hukuk, ‘karmaşksız’, ‘uyulabilen’ ve ‘etkili’dir.
- İşte bu topluma ‘hukuk toplumu’ adı verilebilir.
- Hukuk devletini hukuk toplumu oluşturabilir.

HAK

HAKK

- asıl olan,
- sabit olan,
- doğru olan,
- adalet,
- herkesin meşru iktidarı,
- bir şey üzerinde malikiyet,
- emek, pay ve din gibi anlamlara sahiptir,
- tüm bu anlamlar insanla ilişkilidir.
- Hakkın anlamları *'kesinlik'*, *'doğruluk'* ve *'genellik'* içerir.
- İnsandan insana değişmesi mümkün olmayan, herkes tarafından benimsenen, kabul edilen bir kavram.

Hukuk – Hukuk sistemi

Hakların ve yükümlülüklerin, belirli bir düzen içinde insanlara sunulması ve yaptırımlarla korunmaya alınması, bir sistemi ortaya koymaktadır ki buna bazen **hukuk**, bazen de **hukuk sistemi** denilir.

Hukuk

Hukuk:

İnsanlar arası ilişkileri biçimlendiren, onlara görünür ve algılanabilir bir düzen veren,

bu amaca (adalete) yönlendiren normlar bütünüdür.

Batılı Hukuk Öğretileri

- İnsanı, **birey** veya **kişi** olarak iki ayrı şekilde değerlendirmek:
 1. İnsanı (bireyi) temele alan *'Tabii /Doğal Hukuk'* görüşü,
 2. İnsanı, toplumun bir parçası ve toplum tarafından belirlenen bir değer (kişi) olarak kabul eden *'Kişisel Haklar'* görüşü.

Tabii/Doğal Hukuk Öğretisi'ne göre;

- Birey hak sahibidir ve özgürdür.
 - Özgürlüğü hak sahipliğinden de önce gelir ve doğuştandır.
 - O halde bireyin hak sahipliği tanınmalı, özgürlük durumu hukuksal forma kavuşturulmalıdır.
- Bu görüş, tarih boyunca var olagelmiş, fakat uygulama alanını çok zor bulabilmiştir.
- Fransız Devrimi ile 'Doğal Hukuk Öğretisi'nin toplumlara olanca gücüyle yayıldığı ve etkili olduğu ileri sürülse de, topluma hâkim olan **burjuva sınıfının haklarının teminat altına alınmasıyla** bu etki ortadan kaldırılmış, Fransız Devrimi'nin göz boyayıcılığı, insanı bir "kişi" olarak tanımlamakla son bulmuştur.

Tabii/Doğal Hukuk Tanımı

- Doğal Hukuk:
 - Yürürlükte olan hukuk kurallarının üstünde,
 - insan tabiatında saklı,
 - toplumun o günkü meselelerine en uygun,
 - en adil çözümleri öneren,
 - olanı değil olması gerekeni deyimleyen,
 - bu nedenle pozitif hukuk kuralları üstünde yönetici bir rol oynaması kabul edilen hukuktur.

Kişisel Haklar Öğretisi

- Hak; “Bireye (kişiye) çıkarlarını karşılamak amacıyla hukuk düzeninin tanıdığı irade ve ihtiyar gücü ya da hukuksal güç.”
- Günümüz **Pozitivist Hukukunu** doğuran ve geliştiren ***Kişisel Haklar Öğretisi***’nde;
 - **İnsan sadece birey değil, toplumun da bir parçası, üyesidir.**
 - **Hakları ve yükümlülükleri, ilişkide olduğu toplum içinde ve toplum tarafından belirlenir.**
- Bir başka ifadeyle **insanların hakları, ödevlerinin karşılığı** olarak tanımlanır.

Özgürlüğün kökü: toplum – iktidar mı?

- *Pozitivist bir öğretisi olan Kişisel Haklar Görüşü,*
‘özgürlüğün kökünü sadece iktidarda’ görmekle,
özgürlükler bakımından tehlikeli yola sapmıştır.
- İnsanların **‘fıtratında’** yaşayan doğal Hukuk ise,
devletlerce yeterince benimsenmemiş, fakat insanın
düşünmeye başlamasından bu yana **‘kişiliğinde’** saklanmış
ve geliştirilmiştir.

Süreç

Başlangıçta,

“İnsanların birey olarak yaşayabilmeleri veya toplumdışı kalabilmeleri mümkün olamayacağından, toplumun kurallarına uymak zorunda oldukları“ görüşünden yola çıkılarak,

Günümüzde,

“Toplumun kurallarını, temsilcisi olan devlet düzenler ve dolayısıyla insanların temel hak ve hürriyetleri, devletin kendilerine yüklediği yükümlülüklerin karşılığı olarak tanıdığı kadardır”

anlayışına gelinmiştir.

Haklar Devletin Düzenleme Alanı(!)

- Hakların birtakım ödevler karşılığında tanınabileceği/tanımlanabileceği anlayışında, ** zg rl klerin gerçek anlamda varlığından bahsedilemez.**
- Bu yaklaşım sonucunda kılık-kıyafetten özel hayata, siyas  haklardan meden  hayata kadar tüm alanlar **devletin düzenleme sahasına** girmiştir.

Vasatı Önceleyen İslâm Algısı

- Hak ve ödevleri ‘salt insanın özgürlük alanı içinde’ saymak, **insanın toplumsallığına** aykırıdır.
- İnsan doğasında var olan bencilliği biliyoruz.
- Vasatı önceleyen İslâm algısı Kur’an-ı Kerim’de **ilkeleri belirlemiş** ve insanoğluna **birey olarak gerçek değerini** verirken, **toplumsallığın da yara almamasını**, aksine **onurlu bir toplum** yapısını işaret etmiştir.
- **İnsan İlişkileri**

Kalem Suresi

- *Biz onlara da belâ verdik, bahçe sahiplerine verdiğimiz gibi. Hani onlar sabah olunca bahçeyi mutlaka devşireceklerine yemin etmişlerdi. İstisna da etmiyorlardı (“inşaallah” demiyorlardı).*
- *Fakat onlar uyurken dolaşıcı bir belâ onu sardı da, Bahçe simsiyah kesiliverdi. Derken sabahleyin birbirlerine seslendiler: “Haydi, devşirecekseniz erkenden ekininize gidin” diye.*
- *Derken fırladılar, aralarında fısıldaşıyorlardı. “Sakın bugün hiçbir yoksul bahçeye girip yanınıza sokulmasın” diyorlardı. (Zanlarınca yoksulları) engellemeye güçleri yeterek erkenden gittiler.*

-
- *Fakat bahçeyi gördüklerinde: “Biz herhalde **yanlış gelmişiz**” dediler “Yok, biz **mahrum edilmişiz.**” (dediler). İçlerinde en makul olanı şöyle dedi: "Ben size Rabbinizi tesbih etsenize dememiş miydim?" “Rabbimizi tesbih ederiz, doğrusu biz zalimler imişiz.” (dediler).*
 - *Ardından suçu birbirlerine yüklemeye başladılar. Yazıklar olsun bize, dediler, biz azgınlarmışız. Ola ki Rabbimiz bize onun yerine daha hayırlısını verir. Biz Rabbimize yönelir, ondan umarız.*

-
- *İşte azap böyledir. Elbette ahiret azabı daha büyüktür. Fakat bilselerdi. Kuşkusuz korunanlar için de, Rableri katında nimetleri bol bahçeler vardır. Öyle ya, teslimiyet gösterenleri suçlular gibi tutar mıyız hiç? Neyiniz var, nasıl hüküm veriyorsunuz? Yoksa size ait bir **kitap var da onda mı okuyorsunuz?** O kitapta, “**beğendiğiniz her şey sizindir**” diye mi yazılı? Yoksa, “**”e hükmederseniz mutlaka sizindir**” diye sizin lehinize olarak tarafımızdan verilmiş, kıyamet gününe kadar geçerli **kesin sözler mi var?**” (Kalem, 68/17-40)*

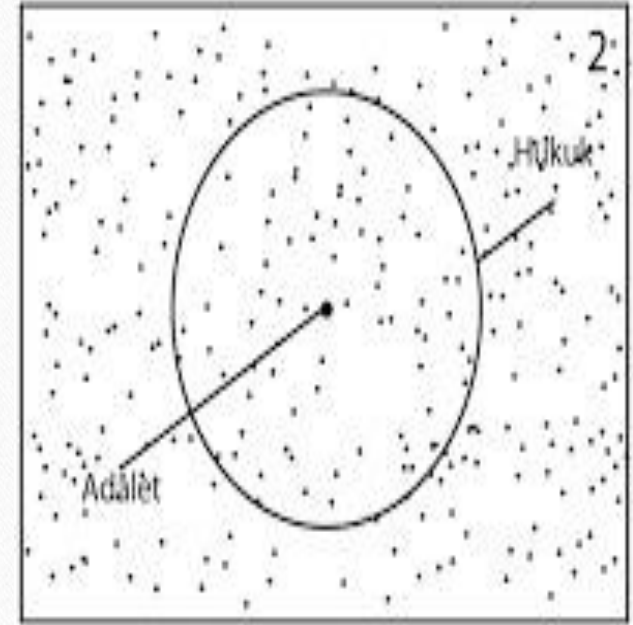
İlkeler / Öncüller

- Kur'an-ı Kerim'de **Kalem** Suresinde hak ve ödevlerle ilgili öngörü, Tabii Hukuk ve Pozitif Hukukun birey ve kişi hakları ayrımını reddeder:
- Kur'an'da insan için haklar;
 - **bireyin kendisine bağlı ve kullanımına açık,**
 - herhangi bir **zorlama yok,**
 - ancak **hakkı yaratan, tanımlayan ve bahşedenin iradesi** doğrultusunda kullanılması halinde istenilen sonuca ulaşılabilir,
 - insanların onur içinde yaşamalarına ilişkin **insaniliği ve toplumsallığı inkâr edilemeyecek ilkeler vazeder.**

ADALET

Tanım

- **Adalet**, lûgatte, doğrudan ayrılmama, haktan yana olma, hakkı yerine getirme ve hakkı gözetme anlamındadır.
- **Adalet**, bir şeyi kendine ait olan yere koymak.
- Yaraticının tüm insanlara bir emri ve yaradılışın bir gayesi olması nedeniyle **vazgeçilemez** ve **değişmezdir**.

Birey ve Toplum Merkezli Adalet Tanımı

- *Eflatun;* (Birey merkezli)
 - *Adalet mutluluktur. Sadece adil insan mutludur, adil olmayan ise mutsuzdur.*
- Hans Kelsen: (Toplum merkezli)
 - *Adalet; Adalet arzusu, insanın mutluluk için duyduğu ebedi arzudur, toplumsal mutluluktur. O, toplumsal düzen tarafından garanti edilmiş bir mutluluktur.”*
 - *İkisi de ya birey ya da toplum merkezli. Bireylerin veya toplumun konumundan, anlayışlarından etkilenir.*

Eşitlik Adaleti

‘eşitlik adaleti/izonomi/hak eşitliği’.

İnsanlık değerinde, insanlık onurunda, insan haklarında, hukuk sisteminin gereklerinin yerine getirilmesinde mutlak eşitlik.

- **Herkesi eşit görmek, birini diğerine üstün saymamak, yaradılışlarına eşit ve tarafsız kalmak ve öylece davranmak.**
- **Hak eşitliği, insan haklarında dil, din, cins, ırk farkı gözetilmeksizin, eşitlik ilkesinin ihlal edilmemesini içerir.**

Oran / kıst / equity adaleti

İnsanlara emeklerinin karşılıkları (ücret/ödül) veya eylemlerinin karşılıklarının (beraet/ceza) verilmesinde,

- kamu görevlerinin dağıtımında ehliyet ve liyakatlerine göre eşit davranmayı içerir.

- Adaletin bu **iki unsurunun bir arada, biri olmazsa diğeri olmaz** şekilde tatbik edilmesi gereklidir.
- Aksi halde adalete uyulmak yerine zulmedilmiş olur.

Göreceli ve Değişken değil, dayanışmalı

- Eşitlik ve orantılılık ilkeleri doğrultusunda **adaletin**;
 - temelde **göreceli ve değişken** olmadığı,
 - anayasalarda belirlenmeye ve kısıtlanmaya çalışıldığı gibi **sadece sosyal haklara indirgenebilecek bir yönü olmadığı**,
 - aksine tüm insanlığın birlikte sahiplenmesi gereken ve **mutlak hak eşitliği ve orantılılığı** bağlamında **karşılıklı yardımlaşma ve dayanışma ile gerçekleşebilen** yönü olduğu açıkça görülür.

Adalet, nesnel(objektif)dir

- Adalet, *nesnel (objektif)* ve *öznel (subjektif)* olarak iki değişik anlamda kullanılır.
- Hukukun;
 - *“insanlar arası ilişkileri biçimlendiren, onlara görünür ve algılanabilir bir düzen veren, bu amaca (adalete) yönelen normlar bütünü”*

olduğu kabul edildięinde,

hukuki değer olarak **söz konusu adalet de,**

“nesnel (objektif)” anlamda adalet olmaktadır.

Adalet Göreceli midir?

- Tabii hukukta ve Pozitif (Modern) hukukta adalet görecelidir. Herkese göre adalet farklıdır. “Sana göre - bana göre” adalet vardır ve birbirlerinden farklıdır.
- Hz. İsa'nın dünyaya geliş amacı, hakikat değil adalet arayışıdır (Kelsen)
- Hz. Süleyman'ın kararı, kadınlardan birini mutlu ederken, diğerini mutsuz etmiştir.
- Tek bir ahlaki sistem değil, birbirinden farklı, birçok ahlaki sistem vardır.
- İnsan sayısı kadar ahlakiliğin panzehiri “**Hoşgörülülük İlkesi.**”

Adalet göreceli (izafi-rölatif) değildir

- Adalet göreceli algılandığında;
 - kimileri için *“mevcut hukuk düzenini savunmak”* adalet, kimileri için de *“onu değiştirmek”* adalet olmaktadır.
- Kurulu düzenin karmaşaya düşmesi ve eşitlik ilkesinin uygulamada **başkalarının lehine** sonuç vereceği kaygısı, **‘statükoyu/kamu düzenini kaybetme endişesi’**,
 - toplumun varlığının **(birlik-beraberliğinin)** ve sürekliliğinin **(bölünmez bütünlüğünün)** koşulları olarak karşımıza çıkmaktadır.
- İşte adalet bu hallerde mevcut düzeni korumak, **‘Ya sev ya terk et!’** anlamında bir hukuk mantığının ürünü olmaktadır.

Hakikate şahitlik mi? Adalete mi?

- “**Hakikate şahadet etmek**, İsa’nın, Mesih Kral olarak kutsal görevinin özü değildi. O, adalete; Tanrı’nın Krallığı’nda gerçekleşecek olan **adalete şahadet etmek** için doğmuştu ve bu adalet için O, çarmıha gerildi.” (Hans KELSEN)

Çoğunluk mu? (% kaç?)

- *'temsili çoğunluk sistemi'* adalete ulaşmada ve adaletin paylaşılmasında ne derece adil?
- **Asr Suresi,**
- Çoğunluk sisteminin **evrenselliği** tartışması.
- Yeterli hukuk mantığına sahip olmayan çoğunluğun dünyayı nasıl yaşanmaz hale getirdiğine de tanık olmak.

Hukuk Mantığı – Adalet İlişkisi

- Talep edilen normların toplumda belirleyici konuma nasıl geleceğini araştırma ve sonuçlandırma eylemidir.
- Adaletin bir özlemi aşır, gerçekleşen bir olgu olabilmesi için, bu duygunun sadece duyguda kalmasının önüne geçmek, bir olguya dönüşmesinin **mücadelesini vermek** erdemine sahip olunmalıdır.
(Burjuva ahır)

Adalet Ağaçta!!!

AĞACIN TEPESİNDE ARANAN ADALET

Tahliye için ağaca
çıkılabileceği 40 yıl
düşünülse kimsenin
aklına gelmezdi.
Çok yaratıcı.

Mağdurlar da yok itiraz,
yok bireysel başvuru,
yok AİHM diye uğraşıyorlar.
Hukuk fakültelerinde de
anlatılmamıştır ki
nereden bilinsin.

Tahliye taleplerinde itiraz sonrası bireysel başvuru ve AİHM
öncesi bir iç hukuk yolu olarak "Başkanın görebileceği bir
ağaca tırmanma" CMK'ya girmeyi hak ediyor.

ÖZGÜRLÜK

Seçebilme özgürlüğü

- Seküler zihne (Doğal ve Pozitif Hukuk) göre:
- İnsanın özgürlüğü, belirli bir amaca ulaşabilmek için birden çok yol düşünebilip yeri geldiğinde o yollar arasından ***“kendi için en uygun olanı seçebilme özgürlüğü”***dür.
- Böylece insan, amacına ulaşma yolunda bulabildiği **seçeneklerin sayısı arttıkça özgürleşecek**, özgürleştikçe de daha yetkin bir insan olabilecektir.
(Vehbi HACIKADİROĞLU)

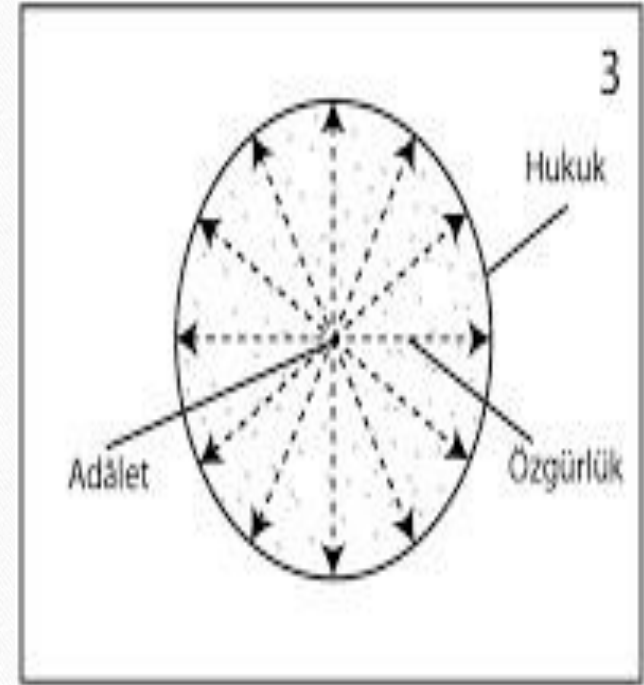
Özgürlüklerden vazgeçme ve sınırlama

- Türk Medeni Kanunu 23/1 mad.

- “Kimse hak ve fiil ehliyetlerinden kısmen de olsa vazgeçemez”

23/1 mad.

- “Kimse özgürlüklerinden vazgeçemez veya onları hukuka ya da ahlâka aykırı olarak sınırlayamaz”

Kimsenin kendine zarar verme özgürlüğü (hakkı) yoktur.

Sava Paşa'dan;

- “Halife Mansur, Musul ahalisiyle akdettiği sözleşmede Musul halkının, halifece cürüm addedilebilecek bir hareketi olduğunda, bütün ahalinin kılıçtan geçirileceği kararlaştırılmış idi. Musul ahalisi böyle bir cürme teşebbüs edince, halife sefer ilan etti. Musul üzerine yürümeden önce usul gereği bütün ulemayı toplayıp istişare etti. Sözleşme açıktı, hüküm belli idi. İmamı Azam'dan başka diğer bütün ulema, Sözleşmenin uygulanması reyinde bulundular.
- Yalnız Ebu Hanife,
 - İslâmiyet'te ferdin kendi hayatına tasarruf hakkı bulunmadığı kaidesine dayanarak, “Bu mukavele ilahi iradeye aykırıdır, Sözleşme yazılış bakımından sahih gibi görünse de, İslâmi esaslara uygunluğu bakımından gayri meşru addedilmeli.”

Vücuda-sağlığa zarar vermek, özgürlük alanı dışındadır.

- Ötenazi
- İntihar
- Yaralama
- Kürtaj
- Bağımlılıklar
- Cinsel istismar.

İNSANIN İLİŞKİLERİ

Alak / Alâka / İlişki

- Kur'an-ı Kerim, **Alak** suresinde geçen **alak/aleka/alâka/** kelimesi/kavramı özgürlüğün tanımında, izahında ve kullanılmasında aşkın bir izah ve yaşam şekli sunar.
- *“O, insanı bir alekadan yarattı”.96/2.*
- ALAK, ‘aleka’nın çoğuludur. Lügatte **alek maddesi, yapışıp ilişmek manasına** vaaz edilmiştir. Ve mutlak şekilde **ilişken ve yapışkan nesneye de denir.**

Sosyal yönümüz – İlişkiler ağı

- Ayetteki ilişkiler ağı **sosyal (toplumsal) yönümüze** vurgu yapmak içindir.
- Özellikle de ‘**oku**’ emri, **insanın ilişkiler ağının,**
bilgilendirmeye/anlatarak (ikra/kıraat et -iletişim kur-
anlat)
çok yakın olduğuna işaret ediyor.

İnsanın 3 boyutlu ilişkisi

- İnsanın insanla ilişkileri,
- insanın tabiatla ilişkileri,
- insanın Allah'la ilişkileri
- Materyalist doğal ve modern hukuk felsefeleri, insanın ilişkilerini sadece doğa ve insan/toplumla sınırlandırdığından, hak, adalet ve özgürlük kavramları bir ayağı aksak konumda kabul ettirilmektedir.

Özgürlük hali

- Özgürlük,
 - pasifizm çemberini kırma azmi ve çabasıyla donatılmış,
 - özgür ve onurlu insanların dünyasında,
 - şu an ve gelecek için, her yerde,
 - düşünsel ve eylemsel pratikte,
 - üstün bir adanmışlık bağlamındavar olabilmekle mümkün.

Özgürlük duruşu

- **Özgürlük,**

“İzzet ve kudreti Allah’ın ve Allah’ın mazlum kullarının yanında arama” keyfiyetidir.

İsyandan, içi boş fevrandan bağımsız ve bağlantısız; bir duruş, bir konumdur.

“Varlığını kendi çabalarıyla meşrulaştırmaya çalışan özerk bir birey, kendisinin ebedi kölesidir”. Eric HOFFER, “AKLIN MUHTERİS ÇAĞI”, s. 20.

MEŞRUIYET

Tarif

ŞE-RE-A

ŞER'AN CAİZ,
ŞERİATIN İZİN VERDİĞİ,
ŞERİATA, KANUNA ve
HUKUKA

UYGUN"

- Kanuni Meşruiyet,
- Hukuki Meşruiyet

Klasik ve Yerel Meşruiyet

- **Klasik** meşruiyet kaynakları; **din, mitoloji, gelenek ve karizmadır.**
- **Yerel** siyasal meşruiyet unsurları/dayanakları.
 - İktidara gelme yöntemi(Demokratik usuller).
 - İdeoloji ve dünya görüşü(Toplumu algılama biçimi).
 - Halkın rızası(Milli İrade).
 - Hukuki meşruiyet(Anayasal ve yasal düzene uygunluk).
 - Ulusal ve uluslararası meşruiyet(Yerellik-Küresellik).

Rıza!!! Kimin rızası?

- Meşruiyetin en önemli unsunu **rızadır**.
- Hak-adalet ve özgürlük bağlamında ele alındığında meşruiyetin temeli, en başta bu kavramları ve olguları **bahşedenin rızası**, sonrasında da uygulamanın muhatabı olan insanların, **kamunun vicdanıdır**. (Topçu Kışlası örneği)
- **Siyasal meşruiyet**, sadece kanunları yapanların rızalarını değil, kamu vicdanının rızasını ve kamu vicdanını oluşturan değerlere uygunluğunu içerir. Aksi yasal ve yönetsel durum meşruiyetin ihlalidir

Meşrulaştırma

- Meşruiyetin etkin kullanımını meşrulaştırmadır.
- **Meşrulaştırma**, rıza olsun olmasın(sessiz kalma), politik düzenin doğruluğunun onaylanmasıdır.
- Politik düzenleri meşrulaştırmada en önemli belirleyici **ideolojilerdir.**
(**Tebaa ve İtizalciler**)
- Meşruiyet üç farklı düzeyde somutlaşır:
 - **Varolan kurallara uyma,**
 - **İnançlar üzerinde temellendirilen haklılaştırma,**
 - **Yönetilenlerin, yönetenlerin eylemlerine rıza göstermesi.**

Meşruiyetin alanı ve sınırları

- Meşruiyet kavramı, sadece hukuk alanında kullanılıyor değildir.
- Siyaset, ekonomi, eğitim-öğretim alanlarında da kullanılmaktadır.
- Ancak **hak-adalet-özgürlük kavramları meşruiyetin alanını ve sınırlarını belirlemektedir.**

Meşruiyetin Kaynağı / Dayanağı

- Kalem Suresi, 68/36-39
- “Yoksa size ait bir kitabınız var da (bu batıl hükümleri) ondan mı okuyorsunuz? Onda, "Seçip beğendiğiniz her şey mutlaka sizindir diye mi yazılı?...”

Meşruiyet tahtında Sivilleşme Olgusu

- İnsanın üç boyutlu ilişkisini göz ardı eden, reddeden, bu ilişkilerden herhangi birini zedeleyerek diğerlerini de zedelemiş olan bir kabul veya uygulama, Kalem Süresi'nde belirtildiği gibi gayrı-meşru sayılacak ve reddedilecektir.
- İşte **sivilleşme** olgusu, sadece insanın salt düşünce ve eylemlerine, siyasi otoritenin sadece iki dudağı arasına hapsedilemeyecek kadar önemli ve meşruiyetin sağlanması bakımından önceliklidir.

ÖNEMLİ BİR ZAAF: SİYASİ İKTİDARDAN BEKLENTİLER

- Sloganlarla idare ederek bilgi ve hukuk toplumunun sadece siyasi iktidarlar eliyle gerçekleştirilmesini beklemek gafleti bizden sadır olmamalıdır.
(T. Ceza Kanunu Tasarısı / 6284 s. Kanun)
- Elbette ki siyasi irade hukuki düzenlemeleri yapacaktır. Ancak,
 - bazen icazetlerle kurulmuş,
 - bazen tek bir insanın iki dudağı arasına sıkışmış,
 - bazen parti iç disiplini uğruna ilkelerinden arınmış siyasi partilerin ve mensuplarının,
 - insanımızın bireysel ve toplumsal sorumluluklarının gelişmesine ve gerçekleşmesine katkılarının çoğu zaman olumsuz yönde olduğunu da görüyoruz.

SORUMLULUKLARIN CİRO EDİLMESİ

- Sivil öncelikler ve siyasi parti taraftarları sorumluluklarını, liderlerine, ağabeylerine, üstatlarına, komisyonlara, uluslararası kuruluşlara ve süper güçlere ciro ediyorlar.
- Bu halleriyle, kendileri düşünmeyen, kendileri için düşündüklerine inandıkları insanlara sadece tabi olan insanlar haline dönmektedirler. (Tebaa ve İtizalciler)

Allah'ım, akîdemi, sorunlarımın elinden kurtar

- İçine düşülen rehavet, kendileri yerine konuşanların söylemleri ile iktifa eder hale gelmek.
- Biri, hislerine tercüman olmuş ise rahatlamak.
- Allah, insanları sınamaktadır. Müslümanların, Allah'ın dinine sahip çıkmaları halinde dinleri korunacaktır. Aksi halde, korunan şey, sadece insanların kuruntusu olacaktır.
- Ali Şeriatî'nin duasını hatırlayalım;
“Allah'ım, akîdemi, sorunlarımın elinden kurtar. Âmin.”

HUKUK VE İKTİDAR MÜCADELESİ

- İktidar, ifsad eder; mutlak iktidar, mutlak ifsad eder. (Lord Action)
- Toplumumuz, insanımızın kimlik ve kişilikleriyle, özverili yaşamlarıyla oluşturduğu bir yapı ve sahip olduğu kültürel birikim de hukuk alanında önemli bir deneyime ulaşmış durumdadır.
- Diğer taraftan, toplumumuz, içinde yaşamamanın imkânsız hale getirildiği bir cumhuriyetin bireyleri halindedir. Ve uzun bir politik sürecin sonucunda yıllardır gerçekleşemeyen **tek başına iktidar** sonucuna ulaşıyor. Bunun üzerinde durmak gerekir.

Düzenle düz olmak Konformizm

- Düzene Uygun Kafalar Nasıl Oluşturulur?
- Burjuva Ahırına Girmek

İnsanlık Onuru, Farkındalıkla Başlar

***NE ZAMAN BİRİLERİ
İNSAN HAKLARI İÇİN
YOLA ÇIKMIŞSA,
DİĞERLERİ***

***BU İNSANLARA BORÇLANIR
İnsana, bundan daha büyük onur
verilmemiştir***

SONUÇ

- Bu incelemeyi aşağıdaki sebeplerle yapmış bulunuyoruz:
 - Tüm hukuk kavramları, aynı zamanda Kur'an'ın da kavramlarıdır.
 - Hak, adalet, özgürlük ve meşruiyet kavramlarına hukukçuların bile yabancı kalmasına dikkat çekmek.
 - Hukukun krizinin, hak, adalet, özgürlük ve meşruiyet kavramlarının zihinlerdeki dağınıklığı ve kargaşası ile eş anlamlı olması.
 - İlahi Vahye Yabancılaşma.
 - Hukukun Meşruiyet Krizi.
 - Darbeler, darbe beklentileriyle hukuk yapmak
 - Kopyacılık (İstanbul Sözleşmesi - 6284 s. Kanun)